

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV 0004-07

Slovenská škola behaviorálnej ekonómie a financií

Zodpovedný riešiteľ **Ing. Vladimír Baláž, PhD, DrSc.**

Príjemca **Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

- 1.
- 2.
- 3.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Monografia: BALÁŽ, Vladimír. Riziko a neistota. Úvod do behaviorálnej ekonómie a financií. Bratislava : VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2009. 451 s. ISBN 978-80-224-1082-3.
2. článok v zahraničnom karentovanom časopise: BALÁŽ, Vladimír, WILLIAMS, A. Risk Attitudes and Migration Experience, forthcoming in Journal of Risk Research, ISSN 1366-9877, roč. 14, IF: 0,569. Článok bol redakciou akceptovaný na publikovanie v roku 2011.
3. článok v domácom karentovanom časopise: BALÁŽ, Vladimír. Investičné správanie Slovákov a jeho modelovanie pomocou štruktúrálnych rovníc. In Ekonomický časopis. ISSN 0013-3035, 2010, roč. 58, č. 2, s. 109-125.
4. článok v domácom karentovanom časopise: BALÁŽ, Vladimír. Formovanie názorov na

pocitovaných a očakávanú infláciu : pohľad behaviorálnej ekonómie. In Ekonomický časopis. ISSN 0013-3035, 2009, roč. 57, č. 6, s. 568-586.

5. článok v domácom karentovanom časopise: BALÁŽ, Vladimír - FIFEKOVÁ, Elena - NEMCOVÁ, Edita. Ellsbergov paradox: rozhodovanie za podmienok rizika a neistoty. In Ekonomický časopis. ISSN 0013-3035, 2009, roč. 57, č. 3, s. 213-229.

Uplatnenie výsledkov projektu

Projekt napomohol začleneniu behaviorálnej ekonómie a financií do systému ekonomického výskumu v SR. Hlavný publikačný výstup projektu monografia "Riziko a neistota: Úvod do behaviorálnej ekonómie a financií" bude referenčným dielom a komplexným zdrojom poznatkov z uvedených vied pre odborníkov a tiež učebnicou pre študentov a doktorandov ekonómie, financií a psychológie. Tri články v domácom karentovanom časopise uviedli do slovenskej ekonomickej vedy po prvý raz témy z behaviorálnej mikro- a makroekonómie. Jeden článok v renomovanom zahraničnom karentovanom časopise prezentuje výsledky slovenských výskumov v oblasti tolerancii ekonomických rizík.

Projekt po prvý krát skúmal investičné správanie rôznych sociálno-demografických vrstiev slovenskej spoločnosti a to na rozsiahlej vzorke vyše 2000 respondentov. Výsledky výskumu boli prezentované vedeckej obci v spomenutej monografii a karentovaných článkoch. Odborná verejnosť sa s nimi oboznámila pomocou sérii seminárov, vystúpení na odborných konferenciách a článkoch v odborných periodikách. Spracované výsledky pilotného prieskumu investičného správania, ako aj výskumy v oblasti formovaní názorov na pocitovaných a očakávanú infláciu vytvorili poznatkovú platformu pre rozvoj a skvalitnenie finančného poradenstva v SR. Kvalitná asistencia finančným rozhodnutiam bude v SR čoraz významnejšia v súvislosti s prebiehujúcimi demografickými trendmi a postupným presunom zodpovednosti za finančné zabezpečenie starobe zo strany štátu na individuálne rozhodnutia občanov.

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt bol v tejto vednej oblasti na Slovensku pilotný a mal tri základné ciele: (I.) spropagovať a začleniť behaviorálnu ekonomiu a financie do systému ekonomického výskumu a prezentovať ich nosné témy v Slovenskej republike, (II.) vykonať pilotný prieskum behaviorálnych aspektov investovania slovenskej populácie a (III.) vytvoriť poznatkovú platformu pre rozvoj poznatkovo-intenzívnych služieb v oblasti finančného poradenstva v SR. Cieľ I. bol naplnený publikovaním prvej monografie a štyroch karentovaných článkov s témou behaviorálnej ekonómie a financií v SR. Štruktúra výstupov bola zvolená tak, aby pokrývala široké spektrum výskumných otázok behaviorálnej ekonómie a financií (behaviorálna mikroekonómia, behaviorálna makroekonómia) a demonštrovala aplikáciu rôznych metód použitých v uvedených disciplínach (terénny výskum a modelovanie primárnych dát, modelovanie sekundárnych dát, matematicko-štatistické analýzy, experiment). Nadviazala sa spolupráca s Fakultou podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity a Ústavom experimentálnej psychológie SAV a bol podaný projekt VEGA v interdisciplinárnom výskume. Výskum v behaviorálnej ekonomii bude pokračovať aj po ukončení projektu APVV. Cieľ II. bol naplnený vykonaním pilotného prieskumu behaviorálnych aspektov investičného správania slovenskej populácie. Výsledky prieskumu (modelované matematicko-štatistickými metódami) potvrdili zásadný význam tolerancie finančných rizík a vybraných emócií (ľútosť, averzia voči strate) pre investičné správanie a vytvorili poznatkovú platformu pre kvalitné finančné poradenstva v oblasti investičných stratégií (Cieľ III.).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The pilot project in behavioural economics and finance in Slovakia had three objectives (I.)

promoting research and presenting major research themes in behavioural economics and finance in Slovakia, (II.) implementing pilot survey of investment behaviour by Slovak population and (III.) creating knowledge platform for development of knowledge-intensive services in financial advice in Slovakia.

One research monograph and four papers in peer-reviewed journals helped to accomplish objective I. Structure of outputs was designed as to (a) cover a broad array of research themes in behavioural economics, and finance (behavioural micro- and macroeconomics), and (b) demonstrate application of various research methods used in the abovementioned science fields (primary data collection via field surveys and experiments, primary and secondary data modelling, statistical analysis). The principal researcher developed cooperation with members of the Faculty of Business Management (University of Economics) and the Institute for Experimental Psychology (Slovak Academy of Science). The interdisciplinary research will continue also after the end of this project. The objective 2 was accomplished via implementing the pilot survey of investment behaviour by Slovak population. The survey results were modelled by advanced statistical methods and confirmed importance by the financial risks tolerance and selected emotions (regret, loss aversion) for investment behaviour. The survey results generated knowledge platform needed for development of quality advice for investment strategies (objective III.).

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

Ing. Vladimír Baláž, PhD, DrSc.
Prognostický ústav SAV
V Bratislave 17. 01. 2011

Štatutárny zástupca príjemcu

Ing. Edita Nemcová, PhD, riaditeľka
Prognostický ústav SAV
V Bratislave 17. 01. 2011

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu